



РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
АКАДЕМИЈА ЗА
СУДИИ И ЈАВНИ ОБВИНИТЕЛИ
„Павел Шатев“

Бр. _____
_____ 2019 год.
С К О П Ј Е

Врз основа на член 13 став 1 алинеја 12 од Законот за Академијата за судии и јавни обвинители („Службен весник на Република Македонија“, број 20/2015, 192/2015, 231/2015, 163/2018) Управниот одбор на Академијата, на предлог на Програмскиот совет на Академијата, на седницата одржана на _____ 2019 година, утврди

**ПРОГРАМА ЗА ПОЛАГАЊЕ НА ЗАВРШЕН ИСПИТ
ВО ПОЧЕТНАТА ОБУКА
во Академијата за судии и јавни обвинители „Павел Шатев“**

Завршниот испит на слушателите на почетна обука се состои од два дела:

- Писмен практичен дел и
- Устен дел.

Писмениот практичен дел од завршниот испит се состои од решавање на две студии на случај од кои:

- Една студија на случај од граѓански судски предмет и една студија на случај од кривичен судски предмет – за слушателите определени за судии и
- Две студии на случај од два различни кривични судски предмети – за слушателите определени за јавни обвинители.

Усниот дел од завршниот испит се спроведува во форма на непосреден разговор со слушателот во текот на кој на слушателот му се поставуваат четири прашања:

- По едно прашање за секоја студија на случај,
- Едно прашање за оценувањето на ставовите и односот кон професионалното и етичкото вршење на судиската и јавно обвинителската функција и
- Едно прашање од општа култура.

I. ПИСМЕН ПРАКТИЧЕН ДЕЛ ОД ЗАВРШНИОТ ИСПИТ ЗА СЛУШАТЕЛИТЕ ОПРЕДЕЛЕНИ ЗА СУДИИ И ЈАВНИ ОБВИНИТЕЛИ

A. ГРАЃАНСКО ПРАВО

Студиите на случај од областа на граѓанското право, од кои слушателите определени за судии ќе решаваат една студија на случај, се изготвени според следните теми:

A. Граѓанско материјално право

1. Стварно право

- Право на сопственост и видови сопственост;
- Сосопственост и заедничка сопственост;
- Стекнување имот во брачна и вонбрачна заедница;
- Стекнување право на сопственост (правни основи и начини) и престанок на правото на сопственост;
- Заштита на правото на сопственост - видови тужби;
- Заштита и престанок на владение;
- Службеност, видови и нивна заштита;
- Соседско право;
- Заложно право;
- Правен режим на градежно земјиште;
- Правен режим на земјиште во државна сопственост;
- Примена на Законот за градежно земјиште и Законот за градење;
- Стекнување сопственост по основ на градба од несопственик;
- Договори за здружување средства за заедничка градба;
- Заштита на правото на сопственост кај дивите градби и злоупотреба на правото на имателите на бесправно изграден објект.

2. Облигационо право

- Правна и деловна способност на физичките и на правните лица;
- Договор, форми на договор, начин на склучување на договорот – општи услови на договорот;
- Настанување и престанок на обврските со посебен осврт на договорот;
- Капар и пишманлак;
- Ништовност на договорите;
- Рушливост на договорите и рокови за поднесување тужба;

- Раскинување на договорите;
- Причинување штета;
- Основи на одговорност;
- Видови одговорност;
- Надомест за штета и видови надомест;
- Надомест на штета од задолжително осигурување возила во сообраќајот;
- Надомест на нематеријална штета, основи и критериуми за нејзино определување;
- Граѓанска одговорност за навреда и клевета;
- Застареноста кај надомест на штета и регресен долг.
- Стекнување без основ;
- Побивање на должниковите правни дејства;
- Договорна казна и казнена камата;
- Парични обврски – валута – договорна камата;
- Исполнување на договорите;
- Пребивање;
- Отпуштање на долг;
- Новација;
- Соединување (конфузија);
- Истек на време, отказ;
- Начини на престанување на обврските;
- Застареност на обврските и преклузија;
- Договор за продажба;
- Договор за заем;
- Договор за закуп;
- Договор за дело;
- Договор за градење;
- Договор за осигурување;
- Договор за отстапување имот за време на живот;
- Договор за доживотна издршка.

3. Трудово право

- Засновање работен однос;
- Договор за вработување;
- Забрана на дискриминација и видови дискриминација;
- Заштита од вознемирување на работно место (мобинг);
- Права и обврски на работниците и на работодавците;
- Плати и надоместоци;
- Надомест на штета;
- Колективни договори;

- Штрајк;
- Заштита на посебни групи работници;
- Откажување договор за вработување (лични причини, причини на вина и деловни причини);
- Заштита во случај на повреда на правата на работникот.

4. Семејно и наследно право

- Склучување и престанок на брак – поништување и развод на брак;
- Семејно насилство според Законот за превенција, спречување и заштита од семејно насилство – мерки за заштита на семејството и жртвите на семејно насилство;
- Издржување – на брачниот другар, на децата, на родителите и на други роднини и определување издршка;
- Утврдување и оспорување на татковство и мајчинство;
- Постапка во семејни спорови;
- Законски наследници – наследни редови;
- Нужни наследници, исклучување и лишување од нужен дел;
- Видови наследување – законско и тестаментално;
- Здобивање со оставина и откажување од наследство и одговорност за долговите на оставителот;
- Наследнички тужби.

5. Интелектуална сопственост

- Авторско право;
- Сродни права;
- Повреда на авторското право и сродните права;
- Граѓанско-правна заштита на авторското право и сродните права;
- Поим на правото на индустриска сопственост;
- Патент, индустриски дизајн и трговска марка;
- Промет на правата од индустриска сопственост;
- Заштита на правата од индустриска сопственост

6. Закон за граѓанска одговорност за клевета и навреда

7. Закон за спречување и заштита од дискриминација

Б. Граѓанско процесно право

- Надлежност и состав на судот;
- Изземање;
- Рокови и рочишта;
- Записници;
- Тонско снимање на судските рочишта;
- Странки и нивни законски застапници и полномошници;
- Доставување; Видови доставување; Електронска достава;
- Поднесоци и уредност на поднесоците;
- Утврдување на вредноста на предметот на спорот;
- Трошоци на постапката;
- Претходно испитување на тужбата;
- Сопарничарство, и видови и учество на трети лица во постапката;
- Докази, изведување докази и обезбедување на доказите;
- Подготвување главна расправа;
- Подготвително рочиште;
- Главна расправа;
- Тек и завршни зборови;
- Јавност на главната расправа;
- Раководење со главната расправа;
- Видови судски одлуки;
- Судско порамнување;
- Пресуда – видови;
- Донесување, објавување и изработување на пресудата;
- Дополнителна пресуда и поправање на пресуда;
- Решенија;
- Жалбена постапка;
- Право, содржина и причини за жалба;
- Ревизија;
- Повторување на постапката;
- Повторување на постапката по конечна пресуда на Европскиот суд за човекови права во Стразбур.
- Постапка во спорови од работни односи;
- Постапка во спорови поради смеќавање на владение;
- Издавање платен налог;
- Постапка во спорови од мала вредност;
- Постапка пред избрани судови;
- Определување надоместок за експроприрана недвижност;
- Судски депозит;
- Расправање на оставината;

- Уредување на односите меѓу етажните сопственици;
- Уредување на начинот на управување и користење заеднички предмети;
- Делба на заеднички предмет или имот со акцент за градежно изградено земјиште и земјоделско земјиште;
- Уредување меѓи.

В. Алтернативно решавање спорови

- Поим и принципи на медијација;
- Предности и ограничувања на медијацијата;
- Поим на медијатор и услови за медијатор;
- Комора на медијатори;
- Постапка на медијација;
- Решавање работни спорови од мировен совет;
- Решавање колективни работни спорови од арбитража.

Г. Извршување и обезбедување на побарувањата

- Извршна исправа, укинување на клаузулите за правосилност и извршност;
- Извршител – избор и обврски;
- Видови извршување;
- Правозаштитни средства при извршувањето - приговори, тужби;
- Постапка и средства за обезбедување на побарување.

Г. Трговско право

- Трговец и трговец поединец;
- Јавно трговско друштво, командитно друштво (поим, форми, основање, основни карактеристики, односи и престанок);
- Друштво со ограничена одговорност (основање, пристапување, истапување, акти, преобразба, односи меѓу содружниците, органи на управување, начин и рокови за оспорување на одлуките, ДОО без основна главнина);
- Акционерско друштво (основање, пристапување, истапување, акти, преобразба, односи меѓу акционерите, органи на управување, донесување одлуки, начин и рокови за оспорување на одлуките, зголемување и намалување на основна главнина);

- Разграничување меѓу поимите „влог“ и „удел“, од една, и „основна главнина“ и „имот на трговско друштво како правно лице“, од друга страна;
- Статусни промени;
- Ликвидација;
- Прекршоци за кои спрема трговското друштво и спрема одговорното лице може да се изрече заштитна мерка – забрана на вршење дејност односно должност;
- Конфликт на интереси во трговското работење;
- Тужба за утврдување ништовност на трговско друштво;
- Тужба за одговорност на содружникот и акционерот за обврските на трговското друштво;
- Правото на содружникот, односно на акционерот за судска заштита и за оцена на законитоста;
- Тужба за утврдување ништовност на упис на трговско друштво;
- Тужба за утврдување ништовност и побивање одлука на собранието и одлука донесена на собир на содружниците или со одлучување преку допишување;
- Судско испитување на одлуката за соодносот за размена при статусна промена;
- Судски спорови кај статусните промени;
- Поим и правна природа на хартиите од вредност;
- Видови хартии од вредност;
- Трансакции и тргување со хартии од вредност;
- Финансиски извештаи и годишни сметки на друштвата;
- Берза на хартии од вредност;
- Комисија за хартии од вредност;
- Централен депозитар за хартии од вредност;
- Забранети дејства во работењето со хартии од вредност според Законот за хартии од вредност;
- Право на дивиденда (начин и рок на плаќање низ судската постапка), какво право е правото на дивидендата и дали треба да се дозволи плаќање камата за ненавремено исплатена дивиденда;
- Преземање на акционерските друштва;
- Стечајна постапка;

- Поим на меница;
- Видови меници;
- Менични дејства;
- Протест на меница;
- Менични побарувања;
- Поим на чек (издавање, форма, одговорност на издавачот);
- Договори во стопанскиот промет според Законот за облигациони односи (трговска продажба, осигурување, градење, шпедиција, складиштење, превоз, лиценца, заем, лизинг, франшизинг, факторинг) и банкарски договори (депонирање хартии од вредност, акредитив, банкарска гаранција);
- Постапка во стопански спорови.

Б. КРИВИЧНО ПРАВО

Студиите на случај од областа на кривичното право, од кои слушателите определени за судии ќе решаваат една студија на случај а слушателите определени за јавни обвинители ќе решаваат две студии на случај, се изготвени според следните теми:

А. Казнено материјално право

- Кривично дело и кривична одговорност
- Казни
- Алтернативни мерки
- Мерки на безбедност
- Казнување на правно лице
- Конфискација на имот и имотна корист и одземање предмети
- Правни последици од осудата
- Рехабилитација
- Застареност
- Амнестија и помилување
- Важење на кривичното законодавство според местото на извршување на кривичното дело

Глава 14 - Кривични дела против животот и телото

Глава 15 - Кривични дела против слободите и правата на човекот и граѓанинот

Глава 16 - Кривични дела против изборите и гласањето

Глава 17 - Кривични дела против работните односи

Глава 19 - Кривични дела против половата слобода и половиот морал

Глава 20 - Кривични дела против бракот, семејството и младината

Глава 21 - Кривични дела против здравјето на луѓето

Глава 22 - Кривични дела против животната средина и природата

Глава 23 - Кривични дела против имотот

Глава 24 - Кривични дела културното наследство и природните реткости

Глава 25 - Кривични дела против јавните финансии, платниот промет и стопанството

Глава 26 - Кривични дела против општата сигурност на луѓето и имотот

Глава 27 - Кривични дела против безбедноста на јавниот сообраќај

Глава 28 - Кривични дела против државата

Глава 29 - Кривични дела против вооружените сили

Глава 30 - Кривични дела против службената должност

Глава 31 - Кривични дела против правосудството

Глава 32 - Кривични дела против правниот сообраќај

Глава 33 - Кривични дела против јавниот ред

Глава 34 - Кривични дела против човечноста и меѓународното право

Б. Казнено процесно право

- Субјекти во кривичната постапка;
- Имотно – правни барања;
- Доставување писмена и разгледување на списи;

- Заштита на личните податоци;
- Мерки за обезбедување присуство на обвинетиот;
- Мерки за пронаоѓање и обезбедување на лица и предмети;
- Доказни средства;
- Истражна постапка;
- Фаза на обвинување;
- Главна расправа;
- Пресуда;
- Редовни правни лекови;
- Вонредни правни лекови;
- Спогодување;
- Забрзани постапки;
- Посебни постапки;
- Потерница и објава;
- Извршување санкции;
- Пробација.

В. Закон за правда за децата

Г. Закон за прекршоци

Д. Закон за извршување на санкциите

II. УСТЕН ДЕЛ

Усниот дел од завршниот испит се спроведува во форма на непосреден разговор со слушателот во текот на кој на слушателот му се поставуваат четири прашања:

- По едно прашање за секоја студија на случај која ќе ја решаваат слушателите,
- Едно прашање за оценувањето на ставовите и односот кон професионалното и етичкото вршење на судиската и јавно обвинителската функција кое може да се определи од една од наредниве области:
 - Улогата и функцијата на судија и на јавен обвинител;
 - Организацијата, функционирањето и внатрешната организација на судовите и јавните обвинителства;
 - Професионалното и етичкото однесување на судиите и јавните обвинители.
- Едно прашање од општа култура.

БИБЛИОГРАФИЈА

- **Закон за облигациските односи** („Службен весник на РМ“ бр. 18/2001, 4/2002, 5/2003, 84/2008, 81/2009, 161/2009, 123/2013);
- **Закон за сопственост и други стварни права** („Службен весник на РМ“ 18/2001, 92/2008, 139/2009, 35/2010);
- **Закон за семејството** („Службен весник на РМ“ бр. 153/2014, 104/2015, 150/2015);
- **Закон за превенција, спречување и заштита од семејно насилство** („Службен весник на РМ“ 138/2014, 33/2015, 150/2015);
- **Закон за наследувањето** („Службен весник на РМ“ 47/1996);
- **Закон за работни односи** („Службен весник на РМ“ 167/2015, 27/2016, Одлука на Уставен суд 2016, 120/2018);
- **Закон за авторско право и сродни права** („Службен весник на РМ“, 115/2010, 140/2010, 51/2011, 147/2013, 154/2015, 27/2016.);
- **Закон за индустриската сопственост** („Службен весник на РМ“, бр. 18/2009, 24/2011, 12/2014, 41/2014, 152/2015, 53/2016, 83/2018);
- **Закон за задолжително осигурување во сообраќајот** („Службен весник на РМ“, бр. 88/2005, 70/2006, 81/2008, 47/2011, 135/2011, 112/2014, 145/2015);
- **Закон за парнична постапка** („Службен весник на РМ“ бр. 7/11, 124/2015);
- **Закон за вонпарнична постапка** („Службен весник на РМ“ 9/2008, Одлука на УС 2018);
- **Закон за извршување** (Пречистен текст во „Службен весник на РМ“ 59/11, со измени во 148/11 и 187/13, 72/2016, 142/2016, 178/2017, 26/2018);
- **Закон за обезбедување на побарувањето** („Службен весник на РМ“ 87/2007, 31/2016);
- **Закон за градење** (Пречистен текст во „Службен весник на РМ“ бр. 70/2013, 79/2013, 137/2013, 163/2013, 27/2014, 28/2014, 42/2014, 115/2014, 149/2014, 187/2014, 44/2015, 129/2015, 217/2015, 226/2015, 30/2016, 31/2016, 39/2016, 71/2016, 132/2016, Одлука УС 103/2016, 35/2018, 64/2018, 168/2018);
- **Закон за градежно земјиште** („Службен весник на РМ“ бр. 15/2015, 98/2015, 193/2015, 226/2015, 31/2016, 142/2016, 190/2016);
- **Закон за експропријација** („Службен весник на РМ“ бр. 95/2012, 131/2012, 24/2013, 27/2014, 104/2015, 192/2015, 23/2016, 178/2016);
- **Закон за обезбедување на побарувањата** („Службен весник на РМ“ бр. 87/2007, 31/2016);
- **Закон за трговските друштва** („Службен весник на РМ“ бр. 28/2004, 84/2005, Одлука на УС 71/2006, 25/2007, 87/2008, Одлука на УС 17/2009, Одлука на УС

23/2009, 42/2010, 48/2010, Одлука на УС 8/2011, Одлука на УС 21/2011, 24/2011, 166/2012, 70/2013, 119/2013, 120/2013, 187/2013, 38/2014, 41/2014, 138/2014, 88/2015, 192/2015, 6/2016, 30/2016, 61/2016, 64/2018, 120/2018, 195/2018, 239/2018);

- **Закон за хартии од вредност** („Службен весник на РМ“ бр. 95/2005, 25/2007, 7/2008, 57/2010, 135/2011, 13/2013, 188/2013, 43/2014, 15/2015, 154/2015, 192/2015, 23/2016, 83/2018);
- **Закон за катастар на недвижности** („Службен весник на РМ“ бр. 55/2013, 41/2014, Одлука на УС 101/2014, 115/2014, 116/2015, 153/2015, 192/2015, 61/2016, 172/2016, 64/2018);
- **Закон за стечај** („Службен весник на РМ“ бр. 34/2006; 126/2006, 84/2007, Одлука на УС 3/2008, Одлука на УС 122/2009, 47/2011, 79/2013, 164/2013, 29/2014, 98/2015, 192/2015);
- **Закон за граѓанска одговорност за клевета и навреда** („Службен весник на РМ“ бр. 143/2012);
- **Закон за спречување и заштита од дискриминација** („Службен весник на РМ“ бр. 50/2010, Одлука на УС 50/2010, 44/2014, 150/2015, 31/2016, 21/2018);
- **Закон за медијација** („Службен весник на РМ“ бр. 188/2013, 148/2015, 192/2015, 55/2016);
- **Изборен законик** („Службен весник на РМ“ Пречистен текст бр. 32/2014, Одлука на УС 31/2015, 196/2015, 35/2016, 97/2016, 99/2016, 136/2016, 142/2016);
- **Кривичен законик** („Службен весник на РМ“ 37/1996, 80/1999, 4/2002, 43/2003, 19/2004, 81/2005, 60/2006, 73/2006, 7/2008, 139/2008, 114/2009, 51/2011, 135/2011, 185/2011, 142/2012, 166/2012, 55/2013, 82/2013, 14//2014, 27/2014, 28/2014, 41/2014, 115/2014, 132/2014, 160/2014, 199/2014, 196/2015, 226/2015, 97/2017, 248/2018);
- **Закон за кривична постапка** („Службен весник на РМ“ бр. 150/2010, 51/2011, 100/2012, 142/2016; 100/2012, 142/2016, 198/2018);
- **Закон за правда за децата** („Службен весник на РМ“ бр. 148/2013);
- **Закон за прекршоците** („Службен весник на РМ“ бр. 124/2015);
- **Закон за извршување на санкциите** („Службен весник на РМ“ бр. 2/2006, 57/2010, 170/2013, 43/2014, 166/2014, 33/2015, 98/2015, 11/2016, 21/2018, 209/2018);
- **Закон за пробација** („Службен весник на РМ“ бр. 226/2015);
- **Закон за управување со конфискуван имот, имотна корист и одземени предмети во кривична и прекршочна постапка** („Службен весник на РМ“ бр. 98/2008, 145/2010, 104/2013, 187/2013, 43/2014, 160/2014, 97/2015, 148/2015, 64/2018);
- **Закон за заштита на сведоци** („Службен весник на РМ“ бр. 38/2005, 58/2005, 71/2018);

- **Закон за меѓународна соработка во кривична материја** - („Службен весник на РМ“ бр. 124/2010);
- **Европска Конвенција за заштита на човековите права;**
- **Европска Конвенција за меѓусебна правна помош во кривичната материја, со додатен протокол;**
- **Европска Конвенција за екстрадиција со додатен протокол и втор додатен протокол;**
- **Европска Конвенција за трансфер на осудени лица, со дополнителен протокол;**
- **Устав на РМ со амандманите I – XXX** („Службен весник на РМ“ 52/91, амандмани во 1/92, 31/98, 91/01, 84/03 и 107/05), Амандман XXXI („Службен весник на РМ“ бр. 3/09); Амандман XXXII („Службен весник на РМ“ бр.49/2011), Амандмани XXXIII, XXXIV, XXXV и XXXVI
- **Закон за судовите** („Службен весник на РМ“ бр. 58/2006, 62/2006, 35/2008, 150/2010, 83/2018, 198/2018);
- **Закон за јавното обвинителство** („Службен весник на РМ“ 150/2007, 111/2008, 198/2018);
- **Закон за Советот на јавните обвинители** („Службен весник на РМ“ бр. 150/2007, 100/2011);
- **Закон за Судскиот Совет на Република Македонија** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 60/2006, 69/2006, 150/2010, 100/2011, 20/2015, 61/2015, 197/2017, 83/2018);
- **Закон за судскиот буџет** („Службен весник на РМ“ бр. 60/2003, 37/2006, 103/2008, 145/2010);
- **Закон за Академијата за судии и јавни обвинители** („Службен весник на РМ“ бр. 20/2015, 192/2015, 231/2015, 163/2018);
- **Судски деловник** („Службен весник на РМ“ бр. 66/2013);
- **Кодекс на судиската етика**
- **Етички кодекс на јавните обвинители**

Академија за судии и јавни обвинители
 „Павел Шатов“
 Претседател на Управен одбор,
 Сашо Рајчев